

Protocolen van niet-akkoord (onderwijs)

Katholiek Onderwijs Vlaanderen onderschrijft een protocol van niet-akkoord bij het voorontwerp van programmadecreet van de begrotingsopmaak 2025.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen kan niet akkoord gaan met artikel 52 over de beperkte indexatie van de werkingsmiddelen.

Hoewel we begrip hebben voor de algemene situatie van de Vlaamse begroting is de loutere indexering van het basisonderwijs onvoldoende om de koopkracht te herstellen.

Voor het secundair en volwassenenonderwijs staan de maatregelen haaks op de vraag van Katholiek Onderwijs Vlaanderen om het structurele tekort aan werkingsmiddelen weg te werken. Sinds het nieuwe berekeningsmechanisme in 2008 is de koopkracht in het leerplichtonderwijs elk schooljaar afgenomen door het gedeeltelijk of niet indexeren van de werkingsmiddelen. Voor het secundair onderwijs bedraagt de daling meer dan 20 % in vergelijking met het schooljaar 2008/2009. Ook voor het volwassenenonderwijs daalt de koopkracht met meer dan 20% in vergelijking met het schooljaar 2019/2020.

De uitrol van het nieuwe decreet internaten maakt pijnlijk duidelijk dat de 1300 euro per interne ontoereikend is. Om de internaten een duurzame toekomst met een kwaliteitsvolle werking te geven is minimum 1700 euro per interne nodig. Door deze 1300 euro deze legislatuur 3 jaren voor de helft en 2 jaren zelfs niet te indexeren, komen de internaten helemaal in ademnood.

Ook de leersteuncentra kunnen aantonen dat het nieuwe decreet in te weinig werkingsmiddelen voorziet. Dit structureel tekort wordt vergroot door de beperkte indexatie van de werkingsmiddelen.

Voor de CLB's vragen we om het werkingsbudget dat gebruikt wordt voor loon, in casu het extra werkingsbudget, te vrijwaren. Net om de doelstellingen, preventief werken, inzetten tegen schooluitval en netoverstijgend samenwerken te kunnen blijven realiseren.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen formuleert ook nog de volgende bedenking bij artikel 9 over de extra-middelen ten behoeve van de asielproblematiek:

Katholiek Onderwijs Vlaanderen uit zijn tevredenheid over de verlenging van deze asielmiddelen maar vraagt met aandrang om deze middelen te indexeren en op recurrente wijze op te nemen in de financiering. Door het huidige mechanisme leveren deze middelen geen financieringspunten op in het kader van de financiering van het vwo.

Het **GO!** geeft een protocol van niet-akkoord bij het voorontwerp van programmadecreet van de begrotingsopmaak 2025.

In artikel 9 worden voor het begrotingsjaar 2025 opnieuw aanvullende lesuren, punten en werkingsmiddelen in het kader van de asielproblematiek voorzien. Hoewel we uiteraard tevreden zijn met deze extra middelen, moeten we opnieuw vaststellen dat er nog steeds geen structurele verankering is van deze projectmiddelen. We vragen expliciet – en niet voor het eerst – om een structurele verankering. Niet in het minst omdat het nu – door het tijdelijke karakter – onvoldoende zekerheid biedt voor de betrokken personeelsleden.

De in artikel 52 opgenomen besparingen via de beperkte indexatie van werkingsmiddelen kan het GO! niet steunen. Hoewel we oog en appreciatie hebben voor de inspanning om de pil voor het secundair onderwijs via de 40%-regel te vergulden, kunnen we niet anders dan onze bezwaren te uiten bij deze besparingsmaatregel. Het is immers zo dat deze maatregel niet geïsoleerd in de tijd

staat: hij volgt in een rij van eerder genomen beslissingen in vorige legislaturen waarbij besparingen in onderwijs o.a. via het instrument van de index werden doorgevoerd. Dit heeft tot gevolg dat het effect van de huidige maatregel veel groter is door de opeenstapeling van al die eerdere besparingen.

Voor het secundair onderwijs speelt trouwens ook nog mee dat er nog andere besparingen in het vooruitzicht zijn gesteld. In het Vlaamse Centenboekje bij het Vlaams regeerakkoord is een besparingslijn opgenomen onder de titel 'Temperen groei secundair onderwijs' die al in 2027 een bedrag van 153 miljoen euro moet opleveren.

Daarnaast is het ook zo dat niet alleen het secundair onderwijs hierdoor wordt getroffen. Tijdens de onderhandelingen in SCX werd duidelijk dat ook het volwassenenonderwijs, de onderwijsinternaten, de leersteuncentra en andere onderwijsniveaus/-instellingen door deze maatregel zullen getroffen worden. Ook al wordt het basisonderwijs van deze maatregel gevrijwaard (hetgeen we uiteraard op prijs stellen), kunnen we niet anders dan stellen dat dit een zware impact zal hebben op heel veel van onze instellingen die het nu al moeilijk hebben om hun werking te verzekeren.

Voor het GO! speelt bovendien mee dat we als entiteit van de Vlaamse overheid ook langs andere wegen door deze maatregel worden getroffen. De werkingsmiddelen voor de centrale administratie zullen immers evenzeer gevat worden door deze besparingsronde. Daarnaast zouden ook de middelen voor onderwijsinfrastructuur door deze maatregel getroffen worden. Met andere woorden, niet alleen worden de instellingen in hun loutere werking getroffen, maar ook de inspanningen van het hele GO! om de infrastructurele noden te lenigen worden ondermijnd.

Dergelijke besparingsmaatregelen vallen moeilijk in tijden van personeelstekorten en van het verhogen van de onderwijskwaliteit. Onze leerlingen zijn niet gebaat bij besparingen op verschillende fronten. Dit alles maakt de totale impact van de besparingsmaatregel voor het GO! Onaanvaardbaar groot waardoor een protocol van niet-akkoord onvermijdelijk is.

OVSG geeft een protocol van niet akkoord bij het Voorontwerp van programmadecreet van de begrotingsopmaak 2025. OVSG waardeert de verlenging van de asielmiddelen en in het bijzonder de volledige indexering van de werkingsmiddelen voor het basisonderwijs.

De Vlaamse Regering beoogt een begrotingsevenwicht in 2027. Dit programmadecreet laat evenwel een aantal vragen voor de toekomst open. Vooreerst is er de generieke besparingsmaatregel binnen de Vlaamse Gemeenschap waarbij alle werkingsmiddelen niet geïndexeerd worden in 2026 en 2027 en slechts voor 50% in 2025, 2028 en 2029. Dit impact hiervan is groot op werkingsmiddelen die reeds beperkt beschikbaar zijn voor onderwijsinternaten, CLB's, leersteuncentra en volwassenenonderwijs. Gezien de beperkte werkingsbudgetten vraagt OVSG om de uitzonderingsmaatregel zoals ingeschreven voor het secundair onderwijs en het deeltijds kunstonderwijs ook toe te passen voor de onderwijsinternaten, leersteuncentra, CLB's en het volwassenenonderwijs.

Meer specifiek in het volwassenenonderwijs is het onduidelijk hoe de voorziene besparing van 17 miljoen euro, zoals ingeschreven in het Vlaams centenboekje, gerealiseerd wordt. Zo is het niet duidelijk of die beperkte indexatie een onderdeel vormt van de besparing van 17 miljoen euro. Indien de besparing van 17 miljoen euro een bijkomende inspanning vergt voor het volwassenenonderwijs, dan is de besparingsinspanning onevenwichtig groot ten opzichte van het budgettaire aandeel van het volwassenenonderwijs in de Vlaamse begroting.

OVSG waardeert de uitzonderingsmaatregel voor het DKO en het secundair onderwijs door rekening te houden met de opsplitsing van de werkingsmiddelen in een looncomponent van

60%, met volledige indexatie, en een component voor werkingsmiddelen van 40%. Die 40 % zal in 2026 en 2027 niet worden geïndexeerd en in 2025, 2028 en 2029 voor 50 % worden geïndexeerd. Een bijzondere ongerustheid bestaat in de aankondiging in de memorie van toelichting waarbij de gedeeltelijke indexatie van 50% kan worden verlaagd als de noodzaak zich voordoet om de begrotingsinspanningen zoals voorzien in het Vlaams centenboekje alsnog te realiseren. Deze extra budgettaire bevoegdheid aan de Vlaamse regering is aleatoir en zondigt aan het redelijkheidsprincipe aangezien scholen en schoolbesturen in de onzekerheid worden geplaatst bij het realiseren van hun financiële engagementen voor de periode 2025-2029.

Bovendien blijft ook hier de vraag hoe de generieke besparing zich verhoudt tot de aangekondigde besparing van 159 miljoen euro in het secundair onderwijs. Verder wenst OVSG in herinnering te brengen dat sedert de begroting van 2020 deze werkingsmiddelen niet werden geïndexeerd. Deze cumulatieve besparing leidt tot een sterk koopkrachtverlies.

De bovenstaande bedenkingen beargumenteren een protocol van niet-akkoord. Aangezien vandaag reeds wijzigingen aan de huidige versie van het programmadecreet worden aangekondigd, vraagt OVSG naar verdere betrokkenheid en afstemming om een evenwichtige besparing binnen het beleidsdomein Onderwijs te realiseren, het draagvlak hiervoor te faciliteren alsook mbt de investeringen binnen het beleidsdomein Onderwijs zoals voorzien in het Vlaams Centenboekje.

Het **Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers** formuleert een protocol van niet akkoord bij dit voorontwerp van programmadecreet van de begrotingsopmaak 2025.

OKO heeft begrip voor het feit dat de Vlaamse overheid nog geen volledige duiding kan geven bij de draagwijdte en alle toepassingsgebieden van de maatregelen, al maakt dat precies een inhoudelijke beoordeling moeilijk en voorbarig.

OKO apprecieert het feit dat de overheid in de paragrafen rond de beperkte indexatie inspanningen heeft gedaan om het (buitengewoon) basisonderwijs en het (buitengewoon) secundair onderwijs te vrijwaren van de maatregelen die alle andere domeinen en diensten impacteren. Dat belet niet dat bijvoorbeeld de leersteuncentra die nog volop in uitbouw zijn via deze maatregelen afgeremd worden in hun groei. Daarnaast is het gezien de formuleringen nog onduidelijk wat de maatregel voor het (buitengewoon) secundair onderwijs precies zal inhouden, en hoe de onderwijsoverheid dit alles ziet sporen met de klemtoon die ze wil leggen op excellent onderwijs omdat de overheid in het centenboekje nog ernstige besparingen voor het secundair onderwijs aangeeft.

Gezien de stijgende levensduurte en de toenemende kosten die samenhangen met een duurzaam energie- en schoolorganisatiebeleid is het inbouwen van een structureel soliede indexeringsbeleid noodzakelijk voor schoolbesturen.

Tegelijk formuleert OKO bezorgdheid omtrent de verstrenging van de maatregelen inzake de toekenning van de selectieve participatietoelage door de onwettige afwezigheden waarmee rekening wordt gehouden om in te grijpen op de schooltoelage terug te brengen van 2 schooljaren naar 1, omdat dit precies voor de meest kwetsbare leerlingen een contraproductief effect kan hebben.

Het **COV** geeft een protocol van niet-akkoord bij het programmadecreet van de begrotingsopmaak 2025.

Hoewel het COV tevreden is dat niet geraakt wordt aan de indexering van de werkingsmiddelen van het basisonderwijs, kan het COV niet akkoord gaan dat wel bespaard wordt aan de middelen van de leersteuncentra. Het COV benadrukt met het niet akkoord principieel dat het indexeren van werkingsmiddelen cruciaal is voor elke onderwijsinstelling op welk niveau dan ook.

Het COV is tevreden dat de werkingsmiddelen voor het basisonderwijs worden geïndexeerd. Dit is essentieel om de maximumfactuur voor leerlingen te kunnen blijven garanderen. De stijgende kosten van energie, onderhoud van gebouwen en de aanschaf van schoolmateriaal, zoals papier, leerboeken, schrijfgerei en meubilair drukken zwaar op het budget van scholen. Zonder indexering kunnen scholen minder besteden aan hun goede werking, wat ten koste gaat van de kwaliteit van het onderwijs en de wijze waarop onderwijspersoneel kan werken.

Het COV maakt zich vooral ernstige zorgen over de besparingen op de leersteuncentra. Vandaag stijgt de vraag naar ondersteuning alleen maar. Scholen en personeel hebben de grootste moeite om voor iedere leerling het beste onderwijs te kunnen aanbieden. Leersteuncentra hebben vandaag al onvoldoende werkingsmiddelen om de kosten die het personeel moet maken om leersteun te bieden in de scholen degelijk te vergoeden. Besparen op de leersteuncentra zal opnieuw ten koste gaan van de meest kwetsbare leerlingen en zijn daarom onaanvaardbaar.

Bij het Voorontwerp van programmadecreet van de begrotingsopmaak 2025 geeft **COC** een protocol van niet akkoord.

Wat betreft het artikel 52§2 stelt COC vast dat het basisonderwijs en het buitengewoon basisonderwijs niet gevat worden door de beperkte indexatie, dat is positief. De andere onderwijsniveaus vallen wél onder de beperkte indexatie, wat eigenlijk neerkomt op een besparing. Voor het secundair onderwijs, buitengewoon secundair onderwijs en het deeltijds kunstonderwijs geldt er een zogenaamd zachtere maatregel. Dat is ook enigszins positief. Toch blijft dit een nieuwe besparingsmaatregel die bovenop de besparingen komt die we al achter de rug hebben met het programmadecreet bij de begeleiding van de begroting van 2020 en die nu nog steeds doorwerken. De woorden van de overheid dat de maatregelen in onderwijs milder zijn dan voor de andere departementen kloppen in de tekst, maar de Vlaamse regering kan ook andere keuzes maken en dus andere beslissingen nemen over investeringen en uitgaven. Je kan niet het onderste uit de kan vragen van iedereen en tegelijkertijd daar steeds minder middelen tegenover stellen.

Tijdens de bespreking op 5 november werd duidelijk dat de voorliggende tekst veel vragen oproept bij de sociale partners en maar weinig concrete antwoorden vanuit de overheid genereerde. COC uitte daar begrip voor. Rome is ook niet in één dag gebouwd. Na de schorsing werd door een deskundige van begroting toch enige duidelijkheid gecreëerd door de overheid. Maar COC krijgt het moeilijk wanneer de overheid vervolgens vraagt om de dag nadien een protocol af te leveren op basis van een tekst waarvan de impact van de besparingen op dat moment niet voldoende grondig kan ingeschat worden. Dat is volgens COC géén ernstig sociaal overleg.

Nog een reden voor het niet akkoord is van procedurele aard: de procedure waarbinnen de bespreking over dit programmadecreet is verlopen. De uitnodiging met documenten is verzonden per mail op vrijdagmiddag 25 oktober 2024 om 15.09 uur. Deze timing voldoet met zeven werkdagen niet aan de in het syndicaal statuut (Wet van 1974 en KB van 1984) voorziene timing van tenminste 10 werkdagen voor het bezorgen van de uitnodiging met documenten. Ook de hoogdringendheid werd niet ingeroepen.

Er werd op het einde van de vergadering gevraagd om protocollen te bezorgen tegen de volgende dag, 6 november dus. Hetzelfde syndicaal statuut voorziet voor het afsluiten van de onderhandelingen dit: 'De onderhandeling wordt beëindigd binnen de termijn van dertig dagen sedert de dag van de eerste vergadering waarop het punt ter sprake werd gebracht.' Na het verstrijken van deze termijn wordt een protocol opgesteld. Dat de overheid argumenteert dat de

protocollen nodig zijn voor verzending naar de Raad van State belet niet dat de termijnen dienen gerespecteerd te worden.

COC is wel tevreden met de toekenning aanvullende VTE, leraarsuren, punten en werkingsmiddelen aan de centra voor basiseducatie en centra voor volwassenenonderwijs. Zo kunnen zij hun opdracht in het kader van de asielproblematiek vervullen. Omdat deze asielproblematiek zich jaar na jaar blijft stellen, vraagt COC om te onderzoeken of er een mogelijkheid is om deze middelen te laten inkantelen. De rechtvaardiging voor deze vraag zit in het feit dat jaarlijks aanvullende middelen worden toegekend op basis van de inzet en de efficiëntie van die inzet door de centra.

ACOD Onderwijs geeft een protocol van niet akkoord bij het voorontwerp van programmadecreet van de begrotingsopmaak 2025. In artikel 52 paragraaf 2 wordt de systematiek bepaald voor de indexering van de werkingsmiddelen binnen de begroting onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap die geen loongebonden uitgaven uitmaken. Hierin wordt bepaald dat deze werkingsmiddelen in 2026 en 2027 niet worden geïndexeerd en dat ze in 2025, 2028 en 2029 maar voor 50% worden verrekend.

Door het feit dat deze regeling onveranderd is gebleven en dus is overgenomen uit vorige legislatuur blijft ACOD Onderwijs consequent met vorige protocollen hieromtrent en kunnen wij met deze regeling niet akkoord gaan.

Als de koopkracht van scholen wordt aangetast door het niet of gedeeltelijk indexeren van de werkingsmiddelen zijn de personeelsleden en leerlingen/ouders hier direct of indirect het slachtoffer van.

Leerkrachten zullen hier direct nadeel van ondervinden omdat ze nog meer van hun eigen salaris moeten investeren in onderwijs dan ze nu al doen om nog op een pedagogisch verantwoorde en kwaliteitsvolle manier les te kunnen geven. Dit ondanks het feit dat er een bepaling is in de rechtspositieregeling van het personeel dat het schoolbestuur de nodige middelen moet voorzien om les te kunnen geven.

Indirect zullen de personeelsleden hier de gevolgen van ondervinden omdat er nog meer "festiviteiten" zullen moeten georganiseerd worden om geld in het laatje te brengen.

Eigen middelen en privé-tijd investeren om de werkingsmiddelen van de school aan te vullen zullen de aantrekkelijkheid van het beroep zeker niet ten goede komen.

Ook de leerlingen en zeker de kansarme leerlingen zullen hier nadeel van ondervinden omdat er bij een gebrek aan werkingsmiddelen ofwel beroep zal gedaan worden op een extra financiële bijdrage van de ouders, of dat er onvoldoende didactische middelen zullen aanwezig zijn om op een kwaliteitsvolle manier les te krijgen.

Met betrekking tot het Voorontwerp van programmadecreet van de begrotingsopmaak 2025, geeft **VSOA Onderwijs** een protocol van niet akkoord en wenst hierbij volgende opmerkingen te maken:

VSOA Onderwijs betreurt dat niet op alle vragen en bedenkingen van de sociale partners een antwoord werd gegeven zodat ook niet alle maatregelen duidelijk zijn. In de eerste plaats zijn wij wel tevreden dat de niet-indexering niet wordt toegepast in het basisonderwijs en voor personeelsmiddelen. Desondanks kan VSOA Onderwijs niet akkoord gaan met de besparingen in de andere sectoren. VSOA Onderwijs kant zich, zoals steeds, principieel tegen elke vorm van besparingen in het onderwijs. Deze houdt een verlies van koopkracht in voor de instellingen, wat niet zonder gevolgen zal blijven voor leerlingen en leerkrachten.